

Trafikgruppens ønsker, overvejelser og forslag

Trafikgruppen har beskæftiget sig med aspekter i den fysiske planlægning i områdefornyelsen af Felsteds bymidte, specielt TORVET, GRÅSTENVEJ, STISYSTEMER og SMÅ HURTIGE PROJEKTER.

Omkring TORVET:

Vi opfatter bytorvet som området ved den nuværende P-plads ved Gråstenvej-Østergade-krydset, men vi har fundet det naturligt også at se på det tilgrænsende stykke af Gråstenvej og stykket af Østergade hen til Tværgade.

Torvet er **byens samlingspunkt** og det sted man i høj grad bedømmer byen ud fra. Den trænger til et mærkbart løft for at kunne give den udstråling, der svarer til byens øvrige liv og kvaliteter.

Vi foreslår området omdannet til et samlings- opholds- og aktivitetstorv.

Vores ønske er at området opnår **et indbydende udseende, velordnet, grønt og venligt**. Området skal **udstråle både ro, liv og landsby. Det skal virke tiltrækkende for øjet og give lyst til at slå sig ned der en tid samt give plads til forskellige aktiviteter**. Torvet skal også gerne signalere udviklingsplanens fokus på **sundhed, klimavenlighed og grønt liv**.

Dette kræver nok dels en mindre, **åben plads** hvor der er et samlende element, måske et springvand, en lille skulptur (gerne genskabelse af ”de to børn”), ”velkommen”-bænke og et lille sceneområde med eludtag.

Denne plads ønsker vi **indrammet** af lav læplantning og lidt opbygning af terrænet deromkring. I udkanten ønsker vi placeret små træer eller buske og informationstavler om byen, dens service og dens historie og med mulighed for nyhedsopslag. Der er også fremsat ønske om at placere genforeningsstenen her på dens oprindelige plads.

Hele pladsen skal spille sammen med bygningsrækken nordøst for, så der kommer en helhed ud af det, og vi ser gode muligheder for at udnytte højdeforskellen i terrænet med flere plateauer.

Der er uklarhed om **Damms gårds** fremtid en tid endnu. Vi har ikke inddraget den og området omkring den i vores forslag, men ser dog muligheder for at det både visuelt og funktionsmæssigt kan blive en væsentlig medspiller for torvet og dets liv.

Et område omkring torvet ønsker vi markeret som **bymidten** f.eks. ved hjælp af let hævet kørebane i anden farve på Gråstenvej på strækningen ca. 50 m. nord og syd for torvet og på Østergade hen til Tværgade.

Det kunne også markeres på anden måde f.eks. med beplantning, byportagtigt og med belysning.

Omkring P-pladser:

Gruppen har overvejet behovet for **P-pladser** og deres placering på og ved torvet.

Det er vigtigt at kunder til butikker og service ved torvet kan parkere tæt ved.

Den nuværende P-plads er blevet brugt meget igennem en årrække.

Super Spar har nu hovedindgang fra P-pladsen syd for butikken, og derved er der et mindre behov for P-pladser på torvet. Der er P-bane ud for Felsted El til 5-6 biler og private P-pladser ved frisøren. Ved nordenden af torvet er der et klart behov for at etablere P-plads til 3-4 biler. Desuden kunne indrettes P-bane til 3 biler langs nordsiden af Østergade ud for frisør og torv, men klart adskilt fra torvet, også synsmæssigt. Der kommer ret sikkert P-pladser på Damms gård området på den anden side af Gråstenvej.

Det store midterområde af torvet må frilægges for P-pladser for at give plads til et samlings- og opholdstorv som omtalt ovenfor.

Vi foreslår etableret en **busstation** tæt ved torvet, på området nord for Damms gård og vest for Gråstenvej.

Imod den placering taler, at det er længere væk fra det meste af byen og at dårligt gående har vanskeligt ved at passere Gråstenvej.

For den placering taler 1. at det er tæt ved byens kommende vækstområde vest for Gråstenvej, 2. at der er plads også til at indrette vente- og toiletbygning (måske kombineret med borgerhus), 3. at den nuværende placering af busholdeplads er trafikmæssigt dårlig, og 4. ikke mindst at hvis det lykkes at få fjernbusser til at stoppe i Felsted, skal der være gode forhold og plads nok samt nærhed til Sønderborgvej / Gråstenvej.

Der skal etableres en sikker krydsning af Gråstenvej for fodgængere ved torvet. Dette er nødvendigt p.gr.a. forventelig midtbyaktivitet, nye boligområder og forhåbentlig busstation vest for Gråstenvej. Dette kommer oven i det behov der allerede er der for en sikker krydsningsmulighed.

I forbindelse med informationstavlerne på torvet ønsker vi en orientering om **stisystemerne** i og omkring byen, herunder den planlagte Hjertestri og måske det mulige Kløverstinet med start på torvet. Dette skal ses som udtryk for arbejdet med at være en ”sund by”.

Vi foreslår etableret **en god sti** med belysning og fast belægning fra Østergade 5 op til børnehaven og biblioteket. Dette er især oplagt, hvis rådhuset bliver vores nye borgerhus.

Vi ønsker en god passage fra Gråstenvej17 til P-pladsen ved Super Spar

Der er ønsket om flere stier af forskellig karakter i området, bl. a. ad den gamle Kleinbane og en sti vest for bebyggelsen ved Gråstenvej.

GRÅSTENVEJ

Ligesom torvet er Gråstenvej i ganske høj grad et område, der **præsenterer byen** og som den bedømmes på.

Gråstenvej er præget af stor trafik og af **tung trafik**. Dette er en stressfaktor for beboerne, og det er nok også med til at give et vist mismod hos en del af dem, hvilket fører til ringere vedligehold af husene og manglende lyst til at investere i forbedringer – en selvforstærkende effekt.

Kommunens vejchef oplyser at vejen er klassificeret i klasse 1, altså uhindret gennemfart med 50 km/t også for tung trafik, og der kan ikke forventes trafikdæmpende foranstaltninger.

Dette strider jo imod **byens behov**, og der er grund til at søge klassificeringen ændret, så der bliver mulighed for at lave f.eks. en eller to **midterheller**, så fodgængere bedre kan krydse vejen, f.eks. ved torvet.

Når omfartsvejen vest om byen bliver bygget, løser det problemet, men indtil da må vi finde de bedst mulige løsninger.

Vi ønsker foretaget nogle ændringer og **forbedringer langs vejen**. De skal dels bedre forholdene for beboerne lidt og dels skal de markere at vejen ikke kun er en række huse på hver side af vejen, men at der bor mennesker.

Samtidigt skal de bedre helhedsindtrykket og skabe steder med ro og plads til liv.

Vi foreslår at der placeres nogle **bænke** på mulige steder med lidt ”møblering” omkring. Vi har placeringsforslag: ved P-plads nord for Felsted Radio, måske ud for nr 18-22 samt på torvet.

Vi foreslår at der laves mere ordnede P-muligheder, dels nord for Felsted Radio, dels striben ved sidevejen lige syd for nr. 26B, dels en P-bane ud for nr. 18-22 ved at forlægge fortovet helt ind til bygningerne og dels i forbindelse med ændringerne af Damms gård.

Disse P-muligheder skal ikke alene give bedre P-service, men nok så meget løfte det visuelle indtryk af gaden og signalere ”by med mennesker”.

Vi foreslår plantning af **små træer** ved vejen hvor det er muligt. Det bliver mest på privat grund, fordi vejen ikke giver plads til det ellers. Træerne skal dels hygge og dels signalere ”grøn by”. Denne træplantning skal nå helt fra rundkørslen og til syd for byen, hvor træerne plantes øst for grøften langs vejen også for at skabe balance med beplantningen vest for vejen.

Vi foreslår en mere hyggelig og miljøvenlig **gadebelysning** end den nuværende, bedre indpasset til husene og gadebilledet. Her skal klimavenlighed medtænkes.

Vi foreslår at der bliver foretaget en professionel **gennemgang af facaderne** langs Gråstenvej og det første stykke af Østergade til Tværgade for at finde huse der har potentiale for forbedring. Formålet er at **bedre det visuelle helhedsbillede** af gaden gennem bygningsændringer. Værktøjerne kan f.eks. være sagkyndig rådgivning til de berørte husejere samt vejledning i mulighederne for økonomiske midler til bygningsforbedring. Der tages hensyn til det arkitektoniske indtryk, men også til klimavenlige energiløsninger.

Vi ønsker gennemtænkt om der kan laves mere sikre forhold for **cyklister** gennem Gråstenvej, måske ved at samtænke fortov og cykelbane og lave enkelte bygningsændringer på huse.

SMÅ, HURTIGE PROJEKTER:

1. Vi foreslår at **byportene** på Gråstenvej ændres, så de bliver mere spændende og fortæller mere om Felsteds aktuelle udvikling.

Dette kan dels gøres ved egnet beplantning, måske med blomster og bløde buske midt på og med Felsteds bytræ, rød ahorn uden for rabatten.

Desuden foreslår vi en ”Hjertebypport” opbygget af en plade hvori er udskåret et stort hjerte midt for. I hjertets midterakse placeres lodret en aksel, hvorpå fastgøres et lidt mindre hjerte som kan dreje rundt. Dette mindre hjerte skal have bøjede kanter, så det drives rundt når det blæser. Det skal være grønt på den ene side og rødt på den anden, så det giver indtryk af et bankende hjerte når det drejer.

På pladen som hjertet sidder i, kan stå nogle kerneord om Felsted: grøn – sund – klimavenlig – børnevenlig – fælles aktivitet – vækst.

2. Træer, bænke og P-projekter på Gråstenvej, som beskrevet overfor.

3. **Tomme butiksvinduer** kan bruges til forskellige udstillinger og informationer.

F.eks. plancheudstilling om områdefornyelsen af bymidten og om Hjertestien.

Eller fotomontager fra steder i byen eller nylige begivenheder i byen.

Eller ”månedens Felstedbillede”, ”Årets Felstedborger”, gamle Felstedbilleder eller små udvalgte Felstedhistorier. . . . .

Projektet styres af en nedsat arbejdsgruppe, og det gennemføres i samarbejde med ejerne af vinduerne.

ANDRE FORSLAG:

Belysningen og beplantningen på den store P-plads mellem SuperSpar og Tandlægehuset ønskes forbedret.